

In het bevrijde Zuiden kwam het Militair Gezag slechts in beperkte mate aan het rechtsherstel toe. De urgentste taak was het zorgdragen voor de inboedels en de bedrijven van talrijke opgepakte politieke delinquenten; de inboedels, voorzover niet gestolen, werden aan oorlogsslachtoffers ter beschikking gesteld en voor de bedrijven werden beheerders benoemd, waarbij alle landbouwbedrijven onder de zorg vielen van de Provinciale Voedselcommissarissen. Voor de organisatie van dat alles werd eind '44 door Kruls in Tilburg een Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel opgericht. Eggens kreeg er de leiding van, toonde zich in Tilburg even lastig als in Londen en werd per 1 maart '45 op eigen verzoek ontslagen; in de rang van reserve-majoor volgde een van de hoogleraren van de Katholieke Economische Hogeschool, prof. mr. E. G. J. Gimbrère, hem op.

Het werk kwam slechts moeizaam van de grond: terwijl begin mei '45, d.w.z. nog voor de bevrijding van het Westen, al verscheidene tienduizenden politieke delinquenten gearresteerd waren, bedroeg toen het aantal onder beheer gestelde bedrijven en privé-vermogens (wij herinneren er aan dat ook de inboedel van een politieke delinquent die in behoeftige omstandigheden had verkeerdt, een 'vermogen' was in de zin van de rechtsherstel-wetgeving) nog maar iets meer dan duizend. Onder Gimbrère's Militair Commissariaat vielen toen naast het bevrijde Zuiden ook het Oosten en Noorden maar het Commissariaat had slechts de beschikking over twee auto's. Midden juni werd het naar Den Haag verplaatst – toen waren, terwijl nu meer dan honderdduizend politieke delinquenten waren opgepakt, ruim vijf-en-twintighonderd beheerders benoemd. Enkelen van hen waren belast met het beheer van het vermogen van de 'foute' organisaties en instellingen die krachtens de Londense wetsbesluiten waren opgeheven, anderen beheerden o.m. de vermogens van Duitse instellingen of van Duitse burgers die aan de staat zouden vervallen – als Duitsers golden daarbij ook de Duits-Joodse vluchtelingen die in november '41 het Duitse staatsburgerschap hadden verloren en statenloos waren geworden. Aan de effectenregistratie was het Militair Commissariaat nog niet toegekomen – dat hing samen met het feit dat de Vereniging voor de Effectenhandel en de bedrijfsgroep Effectenhandel groot bezwaar hadden tegen de wijze waarop het rechtsherstel met betrekking tot effecten als uitvloeisel van het Londense wetsbesluit E 100 zijn beslag zou krijgen. Wij komen hierop nog terug.